

לשמוע קול תורה - פסוק השבוע

פרשת יתרו

ארבעה בפסוק אחד

"לא תרצח לא תנאף לא תגנב לא תענה ברעך עד שקר" (שמות כ, יב).

ארבעת הציוויים מתוך עשרת הדיברות המופיעים בפסוק זה, מבטאים את האיסורים הכי חמורים בתורה. היינו מצפים שלכל אחד מהאיסורים האלה יוקדש פסוק בפני עצמו.

התורה רומזת לנו שעל אף השוני בין עבירות אלו הן דומות זלזו. כולן פגיעה בנפש, בכולן יש ממד מסוים של "לא תרצח":

"לא תנאף" - המשפחה היא אחד הערכים היסודיים של היהדות. פגיעה באחדותו של זוג על ידי ניאוף הרי היא כמו הריגת המשפחה.

"לא תגנב" - חכמים מסבירים שאיסור הגנבה הכתוב כאן הוא האיסור לגנוב אדם ולמכרו לעבד. וודאי מובן שפגיעה בחירותו של אדם היא כעין רצח. גם לפי הבנת הפשט שמדובר בכל גנבה - כשאדם נופלקרן לשוד הוא חי בפחד ועולם הביטחון שלו נפגם. לפעמים הרכוש של האדם הוא המאפשר לו לשרוד בעולם כל כך אכזר, ופגיעה במעמדו היא במהותה פגיעה בנפש.

"לא תענה ברעך עד שקר" - עדות שקר, ככל הוצאת שם רע, פוגעת בשמו של האדם - במהותו, שהרילחיים הפיזיים יש קץ, אבל שמו של האדם שייך לממד הנצח. פגיעה בשמו הטוב של האדם היא פגיעה בנשמתו. עידן הפייסבוק מזכיר לנו חזור והזכר עד כמה פגיעה בשמו ובכבודו של אדם כמוה כרצח.

בחיבור ארבעת האיסורים הללו התורה מלמדת אותנו שהחיים, המשפחה, החירות ושמו הטוב של האדם הם ארבעה ממדים שביחד מעניקים לאדם את זהותו.